

Program rozvoja obce Varhaňovce

na roky 2015 – 2022

Názov:	Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022
Územné vymedzenie:	obec Varhaňovce
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PRO:	15.2.2016
Dátum platnosti:	od 15.2.2016 do 31.12.2022
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne:	DD.MM.RRRR
Vypracoval:	Ing. Michal Dvorjak a kol.

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Obsah

ÚVOD	5
Zámer spracovania Programu rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022.....	6
ANALYTICKÁ ČASŤ	10
Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát.....	10
Analýza vnútorného prostredia.....	11
História	11
Prírodné pomery	12
Kvalita životného prostredia	12
Obyvateľstvo.....	13
Dopravná infraštruktúra.....	15
Školstvo, kultúra a šport.....	21
Administratívno-správne služby	22
Finančná analýza	24
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	25
Ex-post hodnotenie PHSR 2003 – 2010.....	25
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií.....	28
Analýza vonkajšieho prostredia	28
Štrukturálne fondy v programovom období 2015-2022	30
STEEP analýza	31
Zhodnotenie súčasného stavu územia	31
SWOT analýza	31
Kľúčové faktory a disparity územia	39
Strategická vízia a strategický cieľ obce	40
Stratégia rozvoja.....	41
PROGRAMOVÁ ČASŤ	45
Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí	45
Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov	46
Príprava projektov.....	46
REALIZAČNÁ ČASŤ	48
Akčný plán obce	48
Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO	48
Stručný popis komunikačnej stratégie	49
Systém monitorovania a hodnotenia	50

FINANČNÁ ČASŤ	51
Indikatívny finančný plán	51
Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania	54
ZÁVER	58
PRÍLOHY	59
Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO	59
Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)	59
Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO	60
Príloha č. 4 - Dohoda o partnerstve	61

ÚVOD

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program rozvoja obce Varhaňovce“ s výhľadom do roku 2022 (PRO) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom rozvoja obce Varhaňovce sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie hospodárskeho, sociálneho, a environmentálneho rozvoja obce Varhaňovce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Vypracovaním Programu rozvoja obce Varhaňovce sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry.

Východiskami pre formulovanie Programu rozvoja obce Varhaňovce boli:

- vízia obce Varhaňovce,
- čiastkové vízie spracované pracovnými skupinami pre tvorbu PRO,
- analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia obce,
- analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre obec v oblastiach ekonomického rozvoja, ľudských zdrojov, sociálneho rozvoja, životného prostredia a technickej infraštruktúry,
- analýzy problémov identifikované pracovnými skupinami,
- stromy cieľov,
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja PSK,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Princíp tvorby PRO je založený na kvalitných a overených dátach. Je výsledkom komplexných analýz v troch kľúčových oblastiach a vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia, v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia ako aj vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách, aktivitách a rozvojových projektoch.

Zámer spracovania Programu rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022
Forma spracovania	<p>Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022 (ďalej len „PRO 2015-2022“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov.</p> <p>PRO bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, zohľadňovať bude ciele a priority zakotvené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu budú:</p> <p>Za obec:</p> <p>Koordinátor riadiaceho tímu Mgr. Ľubica Pankievičová - starostka obce</p> <p>Členovia riadiaceho tímu Ing. Anna Sedláková – odborný zamestnanec obce Mária Smolková - odborný zamestnanec obce</p> <p>Sociálna pracovná skupina Radoslav Balog - člen Iveta Čonková - člen Marián Engel - člen</p> <p>Hospodárska pracovná skupina Viliam Gaľa - člen František Lukačko - člen Alena Lukačková – člen</p> <p>Environmentálna pracovná skupina Roman Pečo člen Ján Žiga - zástupca starostu Leonard Žiga – člen</p> <p>Za zhotoviteľa:</p>

	<p>Člen riadiaceho tímu Ing. Michal Dvorjak - externý odborník</p> <p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkovú koordináciu spracovania PRO 2015-2022, - zostavenie Zámeru spracovania PRO, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PRO, - informovanie verejnosti o realizácii PRO, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PRO, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie. <p>Pre účely spracovania dokumentu budú zriadené 3 pracovné skupiny pre oblasť hospodárstva, sociálnych vecí a životného prostredia. Členovia pracovných skupín za obec budú nominovaní starostom obce, príp. obecným zastupiteľstvom. Členstvo v pracovných skupinách pre partnerské organizácie a pre zainteresovanú verejnosť budú ponúkané na báze dobrovoľnosti a so subjektmi, ktoré prejavia záujem o spoluprácu bude uzatvorená partnerská dohoda.</p> <p>Členovia hospodárskej pracovnej skupiny: Viliam Gaľa - člen František Lukačko - člen Alena Lukačková – člen</p> <p>Členovia sociálnej pracovnej skupiny: Radoslav Balog - člen Iveta Čonková - člen Marián Engel - člen</p> <p>Členovia environmentálnej pracovnej skupiny: Roman Pečo člen Ján Žiga - zástupca starostu Leonard Žiga – člen</p> <p>Spracovanie PRO prebiehala v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bola pravidelne informovaná o priebežných výstupoch prostredníctvom webovej stránky obce. Názory verejnosti boli zozbierané formou dotazníkového prieskumu.</p>
Obdobie spracovania	Od 1.10.2015 do 31.12.2015
Financovanie spracovania	Rozpočet obce

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PRO

Harmonogram spracovania PRO												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú5): Osnova PRO

Osnova PRO

Úvod

Táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PRO.

Časť 1: Analytická časť

Táto časť obsahuje:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31. 12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam),
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov realizovaných na národnej, príp. regionálnej úrovni k 31. 12. príslušného roku),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení,
- odhad budúceho možného vývoja.

Časť 2: Strategická časť

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Časť 3: Programová časť

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Časť 4: Realizačná časť

Táto časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Časť 5: Finančná časť

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

Obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

Prílohy

- Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO
- Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)
- Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO
- Príloha č. 4 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky
- Príloha č. 5 - Dohoda o partnerstve

Zdroj: vlastné spracovanie

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť je založená na databáze informácií a ukazovateľoch. Obsahuje komplexné hodnotenie rozvojovej úrovne priestoru, disponibility rozvojového potenciálu obce (obyvateľstvo, miestne hospodárstvo, miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami, sociálna infraštruktúra, prírodné zdroje, technická infraštruktúra) a analýzu východiskovej situácie obce Varhaňovce s väzbami na širšie územie, ako aj na legislatívu, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilitu verejných zdrojov a systému ich prerozdelenia. Určuje hlavné faktory rozvojového potenciálu a odhaduje budúci vývoj s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a faktorov rozvoja územia obce a jeho ľudí.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Formulár 4 (Ú8): Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Program odpadového hospodárstva obce	2011-2015	Lokálna	Obecný úrad Varhaňovce
Povodňová dokumentácia obce	Priebežne	Lokálna	Obecný úrad Varhaňovce
Komunitný plán	2011-2015	Lokálna	Obecný úrad Varhaňovce
PHSR obce Varhaňovce	2003-2010	Lokálna	Obecný úrad Varhaňovce
Územný plán obce Varhaňovce	priebežne	Lokálna	Obecný úrad Varhaňovce
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015	2008-2015	Regionálna	www.po-kraj.sk
Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004	Od 2004	Regionálna	www.po-kraj.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2030	Národná	www.telecom.gov.sk
Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020- návrh	2020	Národná	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	Od 2001	Národná	www.telecom.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	Národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	Európska	www.eu2020.gov.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Formulár 5 (A1): Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Varhaňovce Štatistický úrad SR Mestská a osobná štatistika Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.varhanovce.ocu.sk www.statistics.sk www.datacube.statistics.sk/TM1Web/TM1WebLogin.aspx www.datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx
Sociálna sféra	Obec Varhaňovce Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.varhanovce.ocu.sk www.upsvar.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Varhaňovce	www.varhanovce.ocu.sk
Zdravotníctvo	Obec Varhaňovce	www.varhanovce.ocu.sk
A iné		www.zemplin.eu www.varhanovce.ocu.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Analýza vnútorného prostredia

História

Najstaršia správa o tejto dedine je v listine z roku 1393 o vymedzení chotára Brestova, susediaceho s varhaňovským majetkom. Chotár okrem iného pretínal cestu vedúcu do Varhaňoviec. Z obsahu listiny je zrejmé, že Varhaňovce už jestvovali dlhšie pred rokom 1393.

V písomnostiach zo 14. až 16. storočia sa vyskytujú pod názvom Wargon, ktorý zostal maďarským názvom dediny. Pôvodne to bolo osobné meno, resp. prezývka. Ak zmena g na h v slovenskom názve nastlala v 12. storočí, potom maďarský názov s g dosvedčuje, že dedina jestvovala pred 13. storočím. Nemožno však vylúčiť, že názov je odvodený od mena prvého šoltýsa. V tom prípade bola dedina založená usadlíkmi podľa zákupného práva koncom 13. storočia, prípadne v prvej polovici 14. storočia. V 14. až 16. storočí Varhaňovce postupne patrili šľachticom z Ploského, Žehne a v 16. storočí aj Bátoriovcom a Várkoniovcom.

Tunajšie sedliacke domácnosti boli v roku 1427 zdanené daňou kráľovi od 17 port, takže Varhaňovce boli stredne veľkou dedinou. Neskôr sa postupne sedliaci odsťahovali.

V druhej štvrtine 16. storočia sídlisko nejestvovalo. Nové sídlisko založili usadlíci so šoltýsom v polovici 16. storočia. V rokoch 1567 a 1588 sedliakov zdanili od 2, resp. 1 porty, pričom v roku 1567 hospodárili len štyri domácnosti na polovičných usadlostiach. Pravda, žila tu aj domácnosť šoltýsa a v tých rokoch aj po päť domácností želiarov. V 80. 90. rokoch 16. storočia sa tu usadili nové rodiny, lebo v roku 1600 malo sídlisko 14 obývaných poddanských domov.

Koncom 16. storočia boli Varhaňovce opäť stredne veľkou dedinou. Okrem rodiny šoltýsa tu bývalo len poddanské obyvateľstvo.

Prírodné pomery

Varhaňovce ležia v Košickej kotline v doline potoka Olšavec. Nadmorská výška v strede obce je 270 m n. m. a v chotári 235 – 490 m n. m.

Pahorkatinný povrch chotára tvoria vrstvy mladších trefohôr a sopečné horniny. Zväčša je odlesnený, menšie plochy zaberá dubový les. Má illimerizované, hnedozemné a nivné pôdy.

Kvalita životného prostredia

Kvalitné životné prostredie je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti. Svedčí o tom i prijatie Šiesteho environmentálneho akčného programu Spoločenstva "Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba" (Akčný program), ktorý tvorí rámec environmentálnej politiky Európskej únie. Definuje kľúčové dlhodobé ciele v starostlivosti o životné prostredie, pričom za prioritu pokladá riešenie problémov zmeny klímy, ochrany prírody a biodiverzity, životného prostredia pre zdravie a kvalitu života, prírodných zdrojov a odpadov. Povinnosť a potreba naplňovať prijaté ciele vedúce k zlepšovaniu negatívneho stavu životného prostredia, prináležia všetkým stupňom štátnej správy a samosprávy. Obec v uvedenej hierarchii predstavuje najnižší ale základný prvok. Potreba naplňovať stanovené environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce, ktorá sa rozprestiera v podhorskom prostredí Slanských vrchov.

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno-plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej

republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu.

Mimoriadne nepriaznivý je súčasný stav vo využívaní a likvidácii tuhého komunálneho odpadu, s ktorým má problém aj obec. Jednou z ciest ako by mohla obec uvedený problém riešiť je reparovaný zber, ktorý v súčasnosti uskutočňuje. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma AVE SK s.r.o..

Tabuľka č. 1 : Zber komunálneho a separovaného odpadu z domácností (2015)

Názov odpadu	Frekvencia zberu
Komunálny odpad	26 x ročne (2-3 x do mesiaca)
Papier	4 x ročne
Sklo	4 x ročne
Zmiešané plasty, PET fľaše, kovové obaly	13 x ročne
Pneumatiky	na základe individuálnej objednávky
Tetrapak	4 x ročne
Elektroodpad	2x ročne
Nebezpečný odpad	2x ročne

Zdroj: Obec

Obyvateľstvo

Obec Varhaňovce má 1423 obyvateľov (31.12.2014) pričom prevažuje mužské obyvateľstvo. Počet obyvateľov stúpa.

Tabuľka č.2 : Počet obyvateľov obce Varhaňovce v rokoch 2010-2014 k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyv.	1263	1353	1376	1388	1423
Muži	625	675	691	697	720
Ženy	638	678	685	691	703

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Z celkového počtu 1332 obyvateľov (údaje podľa roku 2011) sa viac ako polovica hlási ku rímskokatolíckej cirkvi. Ku gréckokatolíckej cirkvi sa hlási 180 obyvateľov čím predstavuje druhé najzastúpanejšie náboženské vyznanie v obci, ale s trochu vyšším podielom je osôb, u ktorých nebolo zistené náboženské vyznanie. V obci sa nachádza aj evanjelická cirkev augsburského vyznania. Svoje zastúpenie majú aj obyvatelia bez vyznania a osoby, u ktorých bolo zistené iné náboženské vyznanie.

Tabuľka č. 3: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	485	460	945
Gréckokatolícka cirkev	81	99	180
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	0	2
Bez vyznania	11	9	20
Iné	1	0	1
Nezistené	86	98	184
Spolu	666	666	1332

Zdroj: SODB 2011

V obci je výrazne zastúpené obyvateľstvo so slovenskou národnosťou. Až u 179 osôb nebola zistená národnosť. V obci je 135 obyvateľov s rómskou národnosťou. Len 1 osoba má maďarskú národnosť a rusínsku národnosť.

Tabuľka č. 4: Obyvateľstvo podľa národnosti a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	502	514	1016
Maďarská	0	1	1
Rómska	77	58	135
Rusínska	1	0	1
Nezistená	86	93	179
Spolu	666	666	1332

Zdroj: SODB 2011

Dominantnú skupinu v obci predstavujú osoby ekonomicky aktívne v počte 551 osôb. S takmer rovnakým podielom žije v obci závislých osôb. Najväčšiu skupinu z nich predstavujú deti do 16 rokov v počte 481. V obci sa nachádza aj veľa nepracujúcich dôchodcov s celkovým počtom 128 osôb. Na rodičovskej dovolenke je 10 osôb. V obci sa nachádzajú aj osoby nezávislé a osoby závislé, nezistené, ktoré tiež predstavujú početnú skupinu.

Tabuľka č. 5: Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity a pohlavia

	Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	284	267	551
Osoby na rodičovskej dovolenke	0	5	5
Nepracujúci dôchodcovia	55	73	128
Ostatní nezávislí	6	4	10
Osoby závislé (spolu)	278	265	543
• deti do 16 rokov	244	237	481
• študenti stredných škôl	30	20	50
• študenti vysokých škôl	4	8	12
Ostatní závislí, nezistení	43	52	95
Úhrn obyvateľstva	666	666	1332

Zdroj: SODB 2011

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Likvidácia pracovných miest v dôsledku transformačných a reštrukturalizačných procesov nebola kompenzovaná vytváraním nových pracovných miest v ozdravených častiach hospodárstva. Pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest.

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti v Prešovskom kraji zaznamenáva mierne klesajúci trend a ale jej súčasná úroveň je spolu s Košickým krajom najvyššia spomedzi ostatných krajov na Slovensku. Mierne zlepšovanie situácie je výsledkom priamych zahraničných investícií, ktoré sú hlavných zdrojom tvorby nových pracovných miest.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci pohybuje v rozmedzí 309 až 356 osôb. Miera nezamestnanosti sa teda v obci za ostatných 5 rokov pohybovala v rozpätí od 56,08 % (2010) do 64,61 % (2012). V rozmedzí piatich rokov bolo vždy evidovaných viac mužských uchádzačov o zamestnanie ako ženských.

Tabuľka č. 6: Vývoj nezamestnanosti v obci

	2010	2011	2012	2013	2014
Evidovaní UoZ - muži	184	185	203	197	195
Evidovaní UoZ - ženy	125	139	153	153	158
Spolu	309	324	356	350	353
Miera nezamestnanosti v %	56,08	58,80	64,61	63,52	64,07

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený Národný úrad práce (NÚP) ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. NÚP je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s NÚP v Prešove, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Dopravná infraštruktúra

a.) cestná doprava

Obec je križovatkou ciest III. triedy III/0688 Šarišské Bohdanovce - Varhaňovce – Kecerovce a III/050203 Mirkovce – Brestov – Varhaňovce. Juhovýchodným cípom katastra prechádza tiež cesta III/0689 Ploské – Vtáčkovce, na dopravnú obsluhu samotných Varhaňoviec však nemá vplyv. Na nadradenú cestnú sieť – diaľnicu D1, resp. cestu I/68 je napojenie v obci Lemešany. Hlavné požiadavky týkajúce sa cestnej dopravy v riešenom území možno zhrnúť do týchto bodov: - Rešpektovať existujúce trasy ciest III. triedy v katastrálnom území (III/0688 Šar. Bohdanovce-Varhaňovce- Bunetice-Kecerovce; III/050203 Mirkovce-Brestov-Varhaňovce, III/0689 Ploské-Vtáčkovce); Upraviť ich šírkové usporiadanie v zmysle platných STN (STN 73 6101 a STN 73 6110): - mimo zastavaného územia kategórie C 7,5/70 - v zastavanom území kategórie MZ 8,5(8,0)/50 funkčnej triedy B3 (vzhľadom k požadovanej kategórii a funkčnej triede týchto ciest neumožniť zriadenie parkovacích stání priamo na týchto komunikáciách) - Odstrániť hlavné líniové a bodové dopravné závady na ceste III/0688: zosuv telesa vozovky v úseku od areálu fotovoltaických panelov po odbočku na Šaritaňu, neprípustné klesanie od cintorína do centra (nad 12%), nevyhovujúci smerový oblúk na konci centra obce (umožňujúci prejazdovú rýchlosť len cca 35 km/h), chýbajúce úseky chodníka na západnom i východnom neprehľadné križovatky s miestnymi a účelovými komunikáciami (s cestou na hosp. dvor; s odbočkou do Dolnej rómskej osady, kde je neúplne asanovaný objekt v rozhľadovom trojuholníku; s cestou do Šaritane), absenciu samostatného zastávkového pruhu na autobusovej zastávke pred OcÚ (v smere od Bunetíc), zúženie vozovky (pod 6 m) a malý odstup od budovy obecného domu s krajčírkymi

dielňami (pod 3 m) Na ceste III/050203 je bodovou dopravnou závadou chýbajúci samostatný zastávkový pruh pre linky Brestov-Šarišské Bohdanovce (nezachádzajúce do centra Varhaňoviec), a to v oboch smeroch. - Navrhnuť umiestnenie autobusových zastávok pri zohľadnení optimálnej pešej dostupnosti; zastávky riešiť na samostatných zastávkových pruhoch - Zabezpečiť dopravný prístup k všetkým objektom; upraviť miestne obslužné a účelové komunikácie na požadované šírkové, resp. technické parametre v zmysle platnej STN (STN 73 6110) - Vypracovať návrh statickej dopravy (v zmysle platnej STN 73 6110) - Navrhnuť cyklistické trasy a vyznačiť ich tiež v širších vzťahoch - Vyznačiť a rešpektovať ochranné pásmo ciest III. triedy v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. (cestný zákon), a to 20 m od osi cesty na obe strany mimo zastavaného územia.

b) Železničná doprava

Riešeným územím železničná trať neprechádza a ani v návrhovom období sa s jej vybudovaním nepočíta. Najbližšia železničná zastávka zostane hlavná železničná stanica Prešov, resp. stanica Kysak.

c) Letecká doprava

Zariadenie leteckej dopravy v riešenom území nie je, do katastra obce nezasahujú ani ochranné pásma najbližších letísk pre letecké práce v poľnohospodárstve: Letiska Mirkovce, resp. Letiska Kercerovce.

d) Cyklistická doprava

Značená cyklotrasa obcou nevedie. Na Slanskú cyklomagistrálu je možné sa napojiť cez Opinú a Červenicu Pod Dubníkom. Navrhované cyklistické trasy je potrebné vyznačiť v širších vzťahoch.

e) Pešie komunikácie

Pozdĺž cesty III/0688, ktorá prechádza zastavaným územím, je vybudovaný jednostranný chodník v úseku od súvislej obytnej zástavby na západnom okraji obce po rodinného domu na konci centra. Kvôli zvýšeniu bezpečnosti bude nevyhnutné predĺžiť tento chodník na západe až po autobusovú zastávku pri futbalovom ihrisku; na východe až po cintorín s domom smútku. U miestnych komunikácií je potrebné rešpektovať projekčne pripravený zámer jednostranného chodníka z centra do Hornej rómskej osady.

Technická infraštruktúra

Prehľad dostupnosti jednotlivých segmentov základnej technickej infraštruktúry prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 7: Vybavenie technickou infraštruktúrou v obci

vodovod	Áno	elektrina, verejné osvetlenie	áno
kanalizácia	áno	mobilný operátor	áno
ČOV	Áno	internet	áno
Plyn	Áno		

Zdroj: Obecný úrad

a) Zásobovanie vodou

Varhaňovce majú vybudovaný verejný vodovod. Zdrojom pitnej vody sú miestne pramene Hruny, Lazy I, Pod Skalkou, Biela Studňa a Šaritaňa s celkovým povoleným odberom $QP1-5 = 1,7 \text{ l/s}$. K týmto 5 prameňom pribudol v r.2006 6. prameň Lazy II s priem. výdatnosťou $QP6 = 0,4 \text{ l/s}$ pre vodovod zásobujúci Hornú rómsku osadu; tento vodovod však do svojej správy prevádzkovateľ verejného vodovodu neprevzal. Pre obyvateľov tejto časti obce je k dispozícii 1 spoločný výtok. Vodné zdroje majú stanovené pásma hygienickej ochrany (PHO) I. a II. stupňa. Ich priestorová poloha vymedzená ešte pred ROEP-om sa však oproti platnej katastrálnej mape výrazne líši (zvlášť u prameňov Biela studňa, Hruny a Lazy I). Bude preto nevyhnutné v rámci ich prehodnotenia podľa nového predpisu vykonať aj aktualizáciu priestorového vymedzenia. Ujednotiť je potrebné tiež PHO II. stupňa u vod. zdroja Lazy II (vymedzenie v Prevádzkovom poriadku vodovodu pre Hornú rómsku osadu sa nekryje s Podkladom na určenie ochr. pásma v zmysle vyhl. MZ SR č.29/2005 Z.z.) V PHO I. stupňa, ktoré má byť opložené a označené, je zákaz - akejkoľvek výstavby s výnimkou zariadení na odber a úpravu vody, - vykonávania poľnohospodárskej činnosti vrátane pasenia hospodárskych zvierat (s výnimkou kosenia a zberu TTP) - vykonávania akýchkoľvek zemných prác narušujúcich pôdny kryt - používania trhavín, toxických látok; skladovania a manipulovania s ropnými látkami - vykonávania práva poľovníctva V PHO II. stupňa, ktoré sa v teréne nevyznačuje (okrem osadenia informačných tabúl na všetkých prístupových cestách), je zakázaná akákoľvek činnosť, ktorej dôsledkom by mohlo byť znečistenie podzemných vôd. Z tohto dôvodu je potrebný zákaz: - akejkoľvek ďalšej výstavby, najmä priemyselnej - zriaďovania fariem živočíšnej výroby, poľných hnojísk, mechanizačných stredísk, chovu koní a košarovania oviec, aplikácie tekutého i tuhého hnoja ošípaných a tekutého hnoja hov. dobytku, leteckej aplikácie um. hnojiva a pesticídov, aplikácie perzist. prípravkov typu chlór. uhľovodíkov, skladovania rozpustných priem. hnojív, sústreďovania dreva na dočasných skládkach, približovania dreva cez povrchové toky, ťažby dreva holorubom - ťažby zeminy, zriaďovania výkopov, realizácie vrtných, geologických a melioračných prác, zriaďovania cintorínov, mrchovnísk, skládok všetkých druhov odpadov, infekčných prevádzok, kafilérií, bitúnkov a spaľovní odpadov, výstavby zásobníkov plynu a čerp. staníc pohonných hmôt, skladov chemických látok, ropných produktov, parkovnísk (vrát. parkovania poľnohosp. mechanizmov či vozidiel urč. na približ. a prepravu dreva), mycích rámp, používania chem. prípravkov na príľahlých cestných komunikáciách či chodníkoch počas zimnej údržby (prednostne sa musia použiť inertné materiály) V PHO II. stupňa je prípustné vykonávať závlahu čistou vodou. Hnojiť priemyselnými hnojivami možno iba v znížených dávkach (dusíkaté hnojivá v delených dávkach možno používať len čase vegetácie, aby sa zamedzilo ich úniku do spodných vôd; pre hnojenie nesmie byť použité dusíkaté vápno, močovina a bezvodý čpavok). Pri chemickej ochrane možno použiť len prípravky uvedené v platnom zozname povolených prípravkov pre ochranu rastlín. Pred aplikáciou pesticídov v ochr. pásme je potrebné si vyžiadať súhlas orgánu hygienickej služby a vodohospodárskeho orgánu. Pasenie dobytku a oviec na TTP sa neodporúča no je možné ho pripustiť za predpokladu častejšieho striedania plôch. Verejný vodovod v obci má 2 tlakové pásma, 2 vodojemy ($50 \text{ m}^3 + 50 \text{ m}^3$): Tlak vody u zástavby v juhových. cípe Dolnej róm osady a na cintoríne s domom smútku je už hraničný. Tlak vody pre zástavbu Hornej osady pod vodojemom Varhaňovce II je už nedostatočný (v prípade legalizácie zástavby je tu potreba spoločnej ATS, resp. individ. domových ČS). Existujúce vodné zdroje nie sú dostatočné pre návrhové, resp. výhľadové obdobie, preto bude potrebné zabezpečiť ďalšie. Súčasná kapacita vodojemov k štandardnému zásobovaniu obce pitnou vodou (100%-né napojenie obyv. na ver. vodovod, zabezpečenie vody na pož. účely) nevyhovuje. Je nutné uvažovať s rozšírením kapacity vodojemov. Záme-

rom vlastníka vodárenských zariadení v rieš. území je prepojiť prívodným potrubím vodovod Varhaňovce s ver. vodovodom v Š. Bohdanovciach, a tým využiť vodný zdroj Starina. Súčasne s tým je známy úmysel zvýšiť akumulačnú kapacitu rozšírením exist. vodojemu Varhaňovce I o 100 m³. V ÚPN-O je potrebné rešpektovať tieto zámery. Hlavnou úlohou do budúcnosti zostáva doriešiť zásobovanie vodou Hornej rómskej osady, a to v nadväznosti na legalizáciu resp. asanáciu obydľí v tejto lokalite, kde výstavba nerešpektuje stavebný zákon. Novú obytnú výstavbu vnútri PHO vodných zdrojov I. i II. stupňa je žiaduce všeobecne nepovoliť a nové lokality situovať mimo týchto ochr. pásiem. Obyvateľov napojených na ver. vodovod je cca 70 %; v nasledujúcom období bude potrebné zvýšiť podiel napojenia (najmä Rómov z Hornej osady) a vodovod zaviesť aj do lokalít s novo navrhovanou obytňou zástavbou.

b) Ochrana pred povodňami

V ÚPN-O je potrebné navrhnuť protipovodňové opatrenia na miestnych tokoch na ochranu zastavaného územia - jestvujúceho aj novo navrhnutého - pred 100-ročnou vodou (kap. J.2.a). V súčasnosti nie sú známe žiadne preventívne opatrenia v zmysle zákona č.7/2010 o ochrane pred povodňami (Predbežné hodnotenie povodň. rizika, Mapa povodň. ohrozenia, Mapa povodň. rizika, Plán manažmentu povodň. rizika). V prípade ich vyhotovenia počas spracovania úz. plánu obce, je potrebné ich zahrnúť do návrhu ÚPN-O. Protipovodňové opatrenia ako regulatívy majú byť v záväznej časti ÚPN-O a v zmysle spomínaného zákona majú byť jedným z nástrojov integrovaného manažmentu krajiny.

c) Odkanalizovanie

Splašková kanalizácia

Obec má verejnú splaškovú kanalizáciu s vlastnou ČOV (s kapacitou 1010 EO dimenzovanou pre r.2002), situovanou na západnom okraji intravilánu. Recipientom je potok Olšavec. ČOV je mechanicko-biologická, s uzavretou technológiou v zakrytom objekte. Splašková kanalizácia je gravitačno-tlaková. Tlačený úsek (73 m) je medzi Dolnou rómskou osadou a hlavným zberačom na pravom brehu Olšavca, kde sú v šachte čerpadlá s kapacitou 2 x 5 l/s. Potrubie je z PVC-U, hlavné vetvy sú profilu DN 300, vedľajšie DN 250 a DN 150 mm. Potrubie tlakovej kanalizácie má profil DN 80. Kanalizácia je tiež v Dolnej i Hornej rómskej osade; obydlia v Hornej osade postavené bez staveného povolenia však nemajú vyriešené odvedenie splaškov. V návrhovom období je potrebné – Uvažovať s rozšírením kapacity ČOV v návrh. období na 1500 EO (v súlade s pôv. projektom) - Riešiť odkanalizovanie v Hornej róm. osade u nelegálne postavených objektov - V m.č. Šaritaňa a v enkláve pri ceste na Bunetice, kde verejná kanalizácia absentuje a ani do budúcnosti nie je efektívne ju budovať, ako vhodné riešenie okrem nepriepustných žump uvažovať osadenie domových ČOV.

Dažďová kanalizácia

Uvažované kategórie miestnych komunikácií predpokladajú aj vybudovanie dažďovej kanalizácie, ktorú bude potrebné prepojiť s jestvujúcim systémom rigolov, resp. miestnych tokov. Atmosférické zrážky zo striech a príslušných spevnených plôch objektov - predovšetkým rodinných domov - je potrebné zadržať na vlastných pozemkoch; ich akumuláciu využiť ako úžitkovú vodu na splachovanie a polievanie.

d) Elektrická energia

Varhaňovce sú zásobované el. energiou z 22 kV vzdušného elektrického vedenia V397 v smere Šar. Bohdanovce – Bunetice (s odbočkami na Brestov a Ploské), ktoré vychádza z elektrickej stanice (ES) Lemešany Z nadradenej el. siete katastrálnym územím Varhaňoviec prechádza vzdušné el. vedenie VVN 2x220 kV V072/285 Vojany – Voľa – Lemešany; v spoločnom koridore s týmto vedením prechádza aj vzdušné el. vedenie VVN 2x110 kV (po južnom okraji koridoru) a vedenie VVN 100 kV (po severnom okraji). V ÚPN-O je potrebné chrániť koridor existujúceho 2x220 kV vedenia VVN pre výstavbu 2x400 kV vedenia VVN, v zmysle posledných Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Prešovského kraja. Koridor sa rozšíri zo súčasných 60 m na 80 m, vrát. ochr. pásma. V k.ú. obce je 5 trafostaníc, z nich 2 slúžia ako distribučné pre obytnú zástavbu v jadrovej časti obce. Miestna časť Šaritaňa a neďaleká enkláva zastavaného územia pri ceste III/0688 sú elektrifikované vzdušným vedením NN vychádzajúcim z TS v obci Bunetice (s výkonom 100 kVA., bez možnosti jeho navýšenia) Celkový inštalovaný výkon trafostaníc pre zásobovanie obyvateľov el. energiou je 350 kVA: - TS1 (Dolná osada) - 250 kVA, - TS2 (Severových. okraj) - 100kVA Hlavným odberateľom je obyvateľstvo, ďalším obchod, služby a verejná správa, využívajúc elektrinu na svetlo a domáce spotrebiče, iba v malej miere aj na vykurovanie – obec je totiž plynofikovaná. V exist. distribučných trafostaniciach nie je žiadna výkonová rezerva. Výkon trafostaníc je dokonca menší ako výpočt. zaťaženie; to znamená, že reálna spotreba jednotl. domácností je oproti predpokladanej normovej spotrebe výrazne nižšia (ináč by dochádzalo k výpadkom el. prúdu). Z existujúcich TS je možné na vyšší výkon rekonštruovať TS2; konštrukčne je na osadenie väčšieho transformátora uspôsobená. Na prenajatom pozemku oproti cintorínu je areál výroby elektriny z fotovoltaiických panelov; vyrobená elektrina je akumulovaná v kioskovej trafostanici (TSFV 1000 kVA) vnútri areálu a VN káblom pripojeným k vzdušnému el. vedeniu VN dodávaná do verejnej siete. Pre zabezpečenie spoľahlivého zásobovania el. energiou v návrhovom období bude potrebné: - Vyčleniť priestory pre umiestnenie nových trafostaníc v lokalitách s novonavrhovanou obytnou zástavbou (pokiaľ vybratá lokalita bude blízko enklavy pri ceste III/0688, je žiaduce do výkonu novej TS zahrnúť aj spotrebu objektov zásobovaných v súčasnosti z TS Bunetice). Predpokladať možno tiež vybudovanie trafostanice v Hornej rómskej osade. Výstavbu novej TS začleniť v ÚPN-O do verejnoprospešných stavieb (VPS). - Dodržať bezpečnostné ochranné pásma energetických zariadení - Prípadné prekládky resp. technolog. úpravy riešiť s ohľadom na vlastnícke vzťahy. Mať na zreteli, že v zmysle zák. č. 656/2006 Z.z. o energetike preložku zrealizuje vlastník zariadenia, náklady uhrádza ten kto potrebu preložky vyvolal (ak sa nedohodlo ináč) a že vlastníctvo zariadenia sa preložkou nemení - Nové trasy VN, sekundárnych rozvodov NN i verejného osvetlenia (VO) realizovať zemnými káblami; rovnako usilovať o náhradu vzdušného vedenia za zemný kábel pri rekonštrukcii exist. vedení (VN i NN), prednostne v ochrannom pásme letiska Mirkovce.

e) Telekomunikácie

1) Telefón

Varhaňovce sú podľa telekomunikačného členenia zaradené do primárnej oblasti Prešov - MTO Šarišské Bohdanovce, kde je situovaná automat. tel. ústredňa (ATÚ). Obec Varhaňovce je na ATÚ napojená vzdušným káblom trasovaným pozdĺž cesty III/0688. Katastrálnym územím obce diaľkový telef. kábel neprechádza. Z operátorov mobilných telefónov má v rieš. území telekom. stanicu Orange a.s.; je na kopci južne od obce. Zámery ost. operátorov na vybudovanie vlastnej telekom.

stanice v k.ú. Varhaňovce nie sú známe. Pri riešení nových miestnych komunikácií v ÚPN-O je potrebné rezervovať priestor aj pre uloženie telekomunikačných káblov. Existujúce vzdušné vedenia je potrebné uložiť do zeme.

2) Miestny rozhlas (MR)

MR je ovládaný z rozhlasovej ústredne situovanej v budove obecného úradu. V návrhovom období je žiaduce riešiť MR bezdrôtovým systémom, reproduktory osadiť na stĺpoch vzdušnej el. siete NN, resp. verejného osvetlenia; MR zaviesť vo všetkých nových lokalitách IBV.

3) Televízny signál (TVS), rádiový signál (RS)

V obci je príjem TVS a rádiového signálu zabezpečený prostredníctvom vykryvača, umiestneného na kopci južne od intravilánu. Kvalita prijímaného TV signálu je vyhovujúca. V návrhovom období sa predpokladá rovnaký spôsob príjmu TVS a RS..

f) Plyn, vykurovanie

Varhaňovce sú zásobované z STL plynovodu, prepájajúceho regulačnú stanicu (RS) Drienov 3000 m³ /hod. s RS Haniska 2000 m³ /hod. Prívod do obce je zo smeru od Brestova - paralelne s cestou III/050203, potrubím DN 150. Miestna distribučná sieť je budovaná z STL rozvodov, PN 200 kPa.; materiálom je polyetylén (PE). Plynofikovaná je celá jadrová časť obce, vrátane Dolnej i Hornej rómskej osady. Plyn nie je iba v m.č. Šaritaňa a v enkláve zastavaného územia pri ceste na Bunetice. Existujúce STL potrubia majú dostatočnú kapacitnú rezervu pre ďalší rozvoj obce. V ÚPN-O je potrebné plynofikovať aj novonavrhnuté obytné skupiny; plyn využiť na kúrenie, varenie i prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Dodržať bude potrebné ochranné a bezpečnostné pásma od plynárenských zariadení v zmysle zák. č. 656/2006 Z.z. o energetike. Hlavným vykurovacím médiom objektov je v súčasnosti plyn; je žiaduce, aby tomu bolo tak aj v návrhovom období. Pripustiť je možné vykurovanie na báze biomasy (drevná štiepka, slama); z dôvodu ochrany ovzdušia však bude nutné používanie moderných kotlov s vysokou účinnosťou.

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby

V obci nie je zdravotné stredisko, ani lekáreň. Ambulancia praktického lekára pre dospelých je v Šarišských Bohdanovciach, detský lekár a zubný lekár sú v Drienove. Hoci kvôli dopravným nákladom by bolo vhodné mať priamo v obci aspoň lekára pre dospelých, trend určovaný lekármi je skôr opačný (nezaujímajú súkr. lekárov zriaďovať ordinácie v okrajových polohách, resp. problém nájsť št. lekára pre destinácie mimo centier osídlenia). Do budúca tak zrejme pretrvá súčasný model.

Tabuľka č. 8: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Pošta	Nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	Áno
Stomatologická ambulancia	nie	Bankomat	Nie
Lekáreň	nie	Čerpacia stanica	Nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	Nie
Stanica opatrovateľskej služby	nie	Dobrovoľný hasičský zbor	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Školstvo, kultúra a šport

Školstvo

Materská škola (MŠ) je v rámci spoločného objektu so ZŠ, v súčasnosti funguje 1 trieda, ktorú navštevuje cez 20 detí. Projektovaná je ako 2-triedna, takže má istú kapacitnú rezervu. Základná škola (ZŠ) pre 1.-4. roč. má kapacitu 5 tried + 2 špecializované učebne (fyzikálnu a učebňu výpočtovej techniky), 125 žiakov je rozdelených do 9 tried. Objekt má tiež kuchyňu na prípravu teplej stravy. Žiaci druhého stupňa dochádzajú do ZŠ Šarišské Bohdanovce. ZŠ pre navrhované obdobie pri 1-smennej prevádzke kapacitne nebude postačovať, do úvahy prichádza buď ďalšia rekonštrukcia objektu, alebo využitie starej školy pri kostole. Výhľadovo je žiaduce rezervovať plochu pre nový školský pozemok s plneorganizovanou ZŠ.

Kultúra

Kultúrne stredisko s viacúčelovou sálou (cca 120 miest) sa nachádza v spoločnom objekte s obecným úradom. Neďaleký objekt pri detskom ihrisku má mať v rámci II. etapy prestavby riešené aj klubovne (v nadstavanej časti), ktoré je možné využiť ako kluby mladých, seniorov, či rómskej kultúry. Medzi kultúrne zariadenia treba zaradiť aj kostol.

Šport

V obci nie je klubovo organizovaný šport; preto aj futbalové ihrisko na západnom okraji obce je bez zázemia (šatne) nutného pre výkonnostnú súťaž. V prípade rozhodnutia zriadiť futbalový klub a vybudovať futbalový areál (v súčasnosti takýto zámer nie) bude potrebné rozšíriť existujúcu hraciu plochu západným smerom, alebo hľadať novú polohu (z hľadiska terénnych daností prichádza do úvahy lokalita pri Oľšavci buď pod Dolnou rómskou osadou, alebo pod hospodárskym dvorom). Pre neorganizovaný šport je k dispozícii okrem spomínaného futbalového ihriska ešte viacúčelové školské ihrisko. Plochu pre športovisko je žiaduce rezervovať aj pri Hornej rómskej osade.

Nevýrobné služby

V obci absentujú zariadenia tohto druhu. Všetky nevýrobné služby je najvhodnejšie budovať na súkromnej báze, pričom môžu existovať v integrácii s rod. bývaním. Špecifickým zariadením nevýr. služieb je dom smútku - ten je vybudovaný pri obecnom cintoríne. Ide o nový objekt, má 44 miest na sedenie + ďalších cca 80 miest na státie; vyhovuje aj pre návrhové obdobie. Kapacita hľad. cintorína ešte nie je vyčerpaná, navyše existuje možnosť jeho rozšírenia východným smerom. Cintorín v m.č. Dúbrava je na okraji zastavaného územia a v príp. potreby má možnosti rozšírenia severným i západným smerom. V obci pôsobia občianske združenia Anima, Phalikerav, Legendy (sociálna oblasť) a slovenský skauting.

Výrobné služby

Niektoré z výrobných služieb sú v súčasnosti poskytované súkromnými živnostníkmi, transparentné je však iba tesárstvo (pri RD v západnej časti intravilánu). Pre obec sú najpotrebnejšie stavebné remeslá (murárstvo - pokrývačstvo, tesárstvo, stolárstvo, zámočníctvo, maliarstvo, inštalatérsťvo, elektrikárstvo, sklenárstvo). Výber vhodných plôch pre špinavé, hlučné a priestorovo náročné prevádzky bude musieť riešiť návrh ÚPN-O; do úvahy prichádzajú predovšetkým nevyužité plochy areálu hosp. dvora. Niektoré prevádzky si môžu vytvoriť živnostníci adaptáciou hospodárskych objektov pri RD za podmienok rešpektovania hygienických regulatívov. V oblasti poľnohospodárstva v obci pôsobia PD Lemešany, ASPO a ZM s.r.o., Agro plus, Palaščák a pozemkové spoločenstvo.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka č. 9: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Sídlo matričného úradu	Šarišské Bohdanovce
Sídlo pracoviska daňového úradu	Prešov
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Drienov
Sídlo Okresného súdu	Prešov
Sídlo Okresného úradu	Prešov
Sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
Sídlo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Prešov

Zdroj: vlastné spracovanie

Cestovný ruch

Funkciu rekreácie v obci reprezentuje predovšetkým zariadenie pre voľný cestovný ruch (CR) v areáli bývalého hospodárskeho dvora. Z dôvodu exekučného konania je však mimo prevádzku. Ubytovacia časť má kapacitu cca 30 lôžok v adaptovaných bungalovoch, má recepciu, kaviareň, spol. sálu. Súčasťou areálu je koniareň (s ponukou jazdy na koni i na koči), bažantnica, vodná plocha - rybník s altánkami, tenisové kurty, detské ihrisko a čerpacia stanica PHM. Pre obec je žiaduce, aby nehnuteľnosť bola čo najskôr exekučne odblokovaná a revitalizovaná, aby nový majiteľ obnovil prevádzku hoci aj v zmenšenom rozsahu. Zvyšnú časť areálu hospodárskeho dvora je potrebné využívať na také účely, resp. v takom režime, aby nedochádzalo ku kolízii s rekreačnou funkciou. Je žiaduce, aby vybudované zariadenia - tenisové kurty, detské ihrisko i samotná vodná plocha mohli slúžiť aj pre každodennú rekreáciu a oddych vlastných obyvateľov. V ÚPN-O je prípustné umožniť aj rozvoj individuálneho CR (sezónneho bývania) - to zn. zriaďovať rekreačné chalupy (v súč. intraviláne z neobývaných RD) a rekreačné domčeky (na okraji územia vhodného na zastavanie) predovš. v m.č. Šaritaňa a v enkláve pri ceste na Bunetice. Za perspektívny je možné považovať rozvoj cykloturistiky (vzhľadom k sieti ciest III. triedy i spevnených účelových komunikácií), sčasti aj špecifickej agroturistiky (v náväznosti na chov koní v pôv. zariadení CR) Kvôli rozvoju pešej turistiky je žiaduce napojiť Varhaňovce na exist. turistickú trasu pri opálových baniach pod Dubníkom cez Šaritaňu, okolo Trstianky. Na účely každodennej rekreácie, oddychu a športu obyvateľov obce je potrebné dobudovať ihriská pri školských zariadeniach, tiež v rámci pozemku futbalového ihriska pri ceste na Brestov. Úhorom ležiace plochy pod Dolnou rómskou osadou pri Oľšavci upraviť pre rekreačno-oddychové aktivity (areál zdravia - posilovňa v prírode); plochu pre šport je rezervovať aj pri Hornej rómskej osade Požiadavky na ochranu prírody, kultúrneho dedičstva, prírodných zdrojov a ložísk nerastných surovín, požiadavky na zabezpečenie ekologickej stability územia a) Ochrana prírody, ÚSES Celý kataster obce je v prvom stupni územnej ochrany, kde sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny (v zmysle 2. časti platného zák. č. 543/2002 Z.z. OPaK). Z národnej siete chránených území sa v k.ú. obce nenachádza žiadne. Rovnako tu nie sú ani chránené územia európskej sústavy NATURA 2000; Chránené vtáčie územie (CHVÚ) Slanské vrchy s riešeným územím susedí, no nezasahuje doň (hranica CHVÚ je totožná so severnou hranicou k.ú. Varhaňovce). Predmetom záujmu ochrany prírody sú predovš. trávno-bylinné biotopy eur. a nár. významu (nižinné a

podhorské kosné lúky) v južnej časti katastra, ako aj lesné biotopy (dubovo-hrabové lesy karpatské, bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, dubové nátržníkové lesy;). Zásahom, ktoré by mohli poškodiť alebo zničiť biotopy eur. a nár. významu, je žiaduce sa vyhnúť. Vyžadujú osobitný súhlas príslušného orgánu OPaK spojený s uložením náhradných revitalizačných opatrení, resp. finančnej náhrady. K výrazným zásahom do uvedených biotopov došlo nelegálnou výstavbou v Hornej rómskej osade. V závislosti od toho, či dôjde k dodatočnej legalizácii tejto zástavby, alebo naopak k odstráneniu čiernych stavieb, bude potrebné buď vykonať náhradnú rekultiváciu na iných pozemkoch, alebo skultivovať (uviesť do pôv. stavu) samotné zabraté pozemky. Vymedzenie plôch pre výsadbu náhradnej zelene za asanovanú zeleň biotopov je potrebné riešiť v návrhu ÚPN-O. Lesy a trvalé trávne porasty vo východnej časti katastra - ako prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES) sú komponentmi biokoridoru regionálneho významu (RBk) Kokošovce - Abranovce - Verecina - Dubina. Prírodnú hodnotu majú aj 2 väčšie miestne vodné toky - Olšavec a Bukovina. ÚSES v riešenom území majú tvoriť tieto prvky: A. Regionálny biokoridor (RBk) Kokošovce - Abranovce - Verecina - Dubina Prechádza severových. časťou k.ú. Varhaňovce. Jeho rozhodujúca časť, nachádzajúca sa na území Košického samospráv. kraja, tvorí kosť RÚSES ÚPN VÚC Košického kraja. Ide o lesný komplex okolo hornej Olšavy a potoka Trstianka s ich brehovými porastmi, s dubo-bučinami na extrémnych stanovištiach a dubo-hrabinami. Je tu potrebné uplatniť zákaz plošného výrubu stromovitej vegetácie. B. Miestne biocentrá (MBc) Ide o lesné porasty, kde drevinné zloženie je blízke prirodzenej potenciálnej vegetácii (PPV) - lesné biotopy eur. a nár. významu. V lesoch je potrebné minimalizovať stavebnú činnosť, vylúčiť veľkoplošné holoruby; v alúviách nezasahovať podstatným spôsobom do brehových porastov, nezasypávať korytá a zachovať prietočnosť. V lokalitách, kde nelegálnou obyt. zástavbou došlo k poškodeniu porastov, opätovne zalesniť zabraté pozemky. C. Miestne biokoridory (MBk) Ide predovšetkým o sprievodnú zeleň horného toku Olšavca - o nelesnú drevinnú vegetáciu (NDV), na prepojenie MBc. Tu je potrebné zabezpečiť prirodzenú regeneráciu chýbajúcej a degradovanej vegetácie. D. Interakčné prvky (IP) Ide o trávno-bylinné biotopy eur. a nár. významu, trvalé trávne porasty, mokrade, enklávy lesa, NDV, záhrady. Plnia funkciu protieróznú, retenčnú (TTP), ako aj funkciu biodiverzity (NDV, mokrade). b) Kultúrne dedičstvo V katastri obce Varhaňovce sa nenachádzajú žiadne národné kultúrne pamiatky (NKP) evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF SR). V riešenom území možno predpokladať archeologické nálezy na týchto lokalitách: - Historické jadro obce - územie s predpokladanými archeolog. nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (najstaršia písomná správa o obci je k r.1393) - Poloha Dvorisko, Dečkov - južne od intravilánu obce - lokalizovaná zaniknutá stredoveká obec Dečkovce (písomné správy zo 14.-15.stor.) Ako bližšie nelokalizované a ojedinelé nálezy sa uvádzajú: - Poloha Parlagy - nález kamennej sekery z neskorej doby kamennej - nelokalizovaná zaniknutá stredoveká obec Roztoka na rozvodí medzi Varhaňovcami a Buneticami (písomné správy zo 14.-15.stor.) Pri akejkoľvek stavebnej či inej hosp. činnosti zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezísk v zmysle pamiatkového zákona Krajský pamiatkový úrad Prešov v spolupráci s príslušným stavebným úradom v územnom a stavebnom konaní. Pri spracovaní ÚPN-O je žiaduce vytipovať objekty s architektonickými, historickými a kultúrnymi hodnotami - ako pamätihodnosti obce. c) Prírodné zdroje, nerastné suroviny V riešenom území nie sú evidované dobývacie priestory (DP) či chránené ložiskové územia (CHLÚ) vyhradeného, ani nevyhradeného nerastu. Do katastra obce zasahujú prieskumné územia (PÚ) geotermálnych zdrojov: - Rozhanovce - termálne podzemné vody (platnosť PÚ do 10.10.2016) - Opiná - geotermálna energia (platnosť PÚ do 23.2.2014) Uvedené PÚ je potrebné v ÚPN-O vyznačiť a rešpektovať; v zmysle geologického zákona (č.569/2007 Z.z.) sa lehoty platnosti na návrh držiteľa PÚ môžu predĺžiť o lehotu potrebnú na dokončenie geologických

prác. Na poľnohospodárskej pôde (PP) s dočasným záberom oproti cintorínu je areál výroby elektriny zo slnečnej energie, s využitím fotovoltaiických panelov. V prípade ukončenia prevádzky (vplyvom zmeny dotačnej politiky) bude potrebné uviesť pozemok do pôvodného stavu (TTP). Vzhľadom k rastúcemu podielu úhorom ležiacej PP (najmä v susedstve rómskych osád) sa nevylučuje jej využitie na pestovanie energetických plodín, pri dodržaní predpísaných ekologických podmienok. Z ost. prírodných zdrojov v k.ú. Varhaňovce predstavujú najväčšiu hodnotu lesy, poľnohospodárska pôda, vodné zdroje a vodné toky; na ich využitie sa majú orientovať aj ekonomické aktivity. Miestne prírodné zdroje je potrebné využívať racionálne, aby bola zabezpečená ich obnoviteľnosť.

Finančná analýza

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky. Súčasťou programového rozpočtu budú teda aj zámery vyjadrené v tomto Programe rozvoja obce.

Prehľad majetku a zdrojov

Tabuľka č. 10: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2014 (eur)

AKTÍVA	7 263 025,16	PASÍVA	7 094 754,79
Neobežný majetok spolu		Vlastné imanie	
Dlhodobý nehmotný majetok		Výsledok hospodárenia	
Dlhodobý hmotný majetok	1455984,5	- minulé roky	
Dlhodobý finančný majetok	195113,86	- účtovné obdobie	- 41 095,69
Obežný majetok spolu		Závazky	223 752
Zásoby		Rezervy	0
Zúčtovanie medzi subjektmi VS		Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0
Pohľadávky	25360,31	Závazky	135044,97
Finančné účty		Bankové úvery a ostatné	88707,03
Časové rozlíšenie		Časové rozlíšenie	168270,37

Zdroj: Záverečný účet obce za rok 2014

Analýza príjmov a výdavkov

Tabuľka č. 11: Štruktúra príjmov obce v roku 2014

	Skutočnosť k 31.12.2014 (eur)	Percento plnenia (%)
Bežné príjmy celkom	643 636	73,95
Daňové príjmy	277 353,83	
- podielové dane	268 262,76	93,79
- dane z nehnuteľností	5 337,94	73,62
- iné miestne dane a poplatky	3 753,13	45,21
Nedaňové príjmy	5559,78	
Granty a transfery	300 484,03	95,77
Kapitálové príjmy celkom	0	
Príjmové finančné operácie	0	
Príjmy spolu	643 636	73,95

Zdroj: Záverečný účet obce 2014, upravené

Hospodárenie obce za rok 2014 je prebytkové vo výške 57 747 Eur.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

V období od 7.12.2015 do 31.12.2015 bol v obci Varhaňovce spustený dotazníkový prieskum názorov obyvateľov na stav obce v jednotlivých oblastiach jej života a názorov na možné riešenia, zlepšenia, projekty. Do termínu uzávierky bolo získaných 15 dotazníkov. Dotazník bol vyhodnotený analýzou kvantifikovaných dát, ktorej výsledky boli zapracované do prioritizácie problémov pri spracovávaní analytickej časti a kvalitatívne dáta boli vyhodnotené textovou analýzou, pričom návrhy na riešenia, na opatrenia a aktivity boli zapracované do programovej, realizačnej i finančnej časti, vrátane akčného plánu.

Ex-post hodnotenie PHSR 2003 – 2010

Keďže obec nemala spracovaný PHSR od roku 2011 do roku 2015 v priloženom formulári sú uvedené investície realizované obcou za roky 2006 -2015. Uvedené sú v nej investície nad 10 000 Eur. Plánované a doteraz nezrealizované investičné zámery obce boli zapracované do PRO Varhaňovce na roky 2015-2022.

Formulár (A4): Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

č.	Názov investície - projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia	Mer-ná jed-not-ka	Cel-kom	Z toho staveb-ná časť	Rok	Objem fin. prost-ried-kov	Z toho verej-né inves-tície	Štátny rozpočet	Roz-počet samo-správ-neho kraja	Roz-počet obce	Štátne účelo-vé fondy	Úvery so záru-kou štátu	Roz-počet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdro je
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Revitalizácia centra obce	1.1	21 Dopravná infraštruktúra	2012		313	313	2012	313	313	10%		5%			85 %			
2	Revitalizácia obce Varhaňovce MRK	1.2	21 Dopravná infraštruktúra			93,9	93,9	2004	93,9	93,9	10%		5%			85 %			
3	Výstavba multifunkčného obecného domu	1.3	122 Budovy pre administratívu	2008		57,6	57,6	2008	57,6	57,6	10%		5%			85 %			
4	Rekonštrukcia multifunkčného obecného domu	1.4	122 Budovy pre administratívu	2015		132,6	132,6	2007	132,6	132,6	10%		5%			85 %			
5	Multifunkčné ihrisko pri ZŠ	2.1	241 Športové a rekreačné stavby	2011		65	65	2009	65	65	37%		63%						
6	Chodník ku kostoľu	2.2	211 Cestné komunikácie a miestne komunikácie	2008		14,8	14,8		14,8	14,8									

7	Cesty	2.3	211 Cestné komunikácie a miestne komunikácie	2007		14,5	14,5	2011	14,5	14,5	10%	5%				85%			
8	Dom nádeje	2.4	127 Ostatné nebytové budovy	2008		76,3	76,3	2007	76,3	76,3	70%	30%							
9	Budova MŠ a ZŠ	2.5	126 Budovy na kultúru, verejnú zábavu, vzdelávanie a zdravotníctvo	2007		59,8	59,8	2012	59,8	59,8	95%	5%							
10	Kanalizácia a ČOV	3.1	22 Potrubné rozvody, telekomunikácie a elektrické rozvody a vedenia	2008		1 091	1 091	2012	1 091	1 091	10%	5%				85%			

Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Obec má v súčasnosti spracované resp. rozpracované v tabuľke uvedené projektové zámery.

Názov stavebného zámeru	Rozpočet stavy v Eur	Náklady na spracovanie PD	Vydanie staveb- ného povolenia
Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ a MŠ	850 000	20 000	2011
Nadstavba materskej školy	250 000	5 000	nie
Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu		rozpracovaná	nie
Územný plán		-	-

Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu rozvoja obce predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá pre Varhaňovce predstavujú mestá Košice (1a. skupina centier osídlenia) a Prešov (1a. skupina centier osídlenia).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

1. rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu rýchlostného typu,
2. rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
3. rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny

Z pohľadu rozvoja územia najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o.i.) severoslovenským koridorom, čiže najbližšie k Varhaňovciam v okolí Prešova. Z Košíc do Prešova taktiež smeruje rozvojová os I. stupňa. Z tohto pohľadu je umiestnenie obce medzi krajskými centrami strategicky významné.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom).

Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť západného Šariša by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava - Trnava - Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti šarišského regiónu smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Rozvoj Prešovského kraja podľa národnej stratégie bude výrazne závislý od budovania technickej infraštruktúry. Výrazné zaostávanie je spôsobené najmä súčasnou slabou rozvinutosťou celého Východoslovenského kraja. Slabá rozvinutosť technickej infraštruktúry znemožňuje využívanie na rozvoj priemyslu, služieb a cestovného ruchu. Významným zdrojom nerovnováh bude aj v budúcnosti demografická skladba a populačný vývoj obyvateľstva.

Prešovský kraj je hospodársky najslabším regiónom na Slovensku. Relatívne silnými centrami boli okresy Poprad a Prešov. Zároveň sever a východ Prešovského kraja patria výkonnostne k najslabším regiónom SR. Ekonomickú situáciu robí problematickým aj demografický vývoj, kde je očakávaný vyšší rast počtu obyvateľov. Túto situáciu zrejme nebude tento kraj schopný riešiť z vnútorných zdrojov a bude odkázaný na vonkajšiu pomoc.

Podiel Prešovského kraja na Slovenskom HDP stále výrazne klesá. Počas rokov 1998 - 2006 poklesol z 9 % na 8,1 %, pričom tu bolo zamestnaných až 11,7 % zamestnancov na Slovensku. Multiplikátor HDP na zamestnanosti 0,72 najslabší a zároveň hlboko zaostáva za predposledným regiónom.

Štrukturálne fondy v programovom období 2015-2022

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov pre realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 201-2020 bude Slovensko čerpať európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa budú čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- OP Výskum a inovácie (OP Val)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca bude Slovensko čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK - CZ 2014-2020
- SK - AT 2014-2020
- PL - SK 2014-2020
- SK - HU 2014-2020
- ENI HU - SK - RO - UA 2014-2020

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa
- ETC Dunaj

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG
- ESPON
- INTERACT
- URBACT

Pre obec Varhaňovce sú najvýznamnejším a najpravdepodobnejším zdrojom financovania rozvojových projektov v rámci EŠIF prostriedky z Programu cezhraničnej spolupráce PL - SK 2014-2020, z Programu rozvoja vidieka 2014-2020 (podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER - miestny rozvoj vedený komunitou), Integrovaného regionálneho operačného programu (OP IROP), OP Ľudské zdroje (OP ĽZ) Take away a OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP).

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 6 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické
Starnutie obyvateľstva, migrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej oblasti
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny
Móda	Kontakt s obyvateľmi pomocou technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmeny vlády ako výsledok volieb

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce a výsledkov dotazníkového prieskumu, vykonaného medzi obyvateľmi obce.

Formulár 7 (A5) - SWOT analýza a príklad dôležitých otázok

Silné stránky a) hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj <ul style="list-style-type: none">- existencia vhodných plôch pre budovanie a rozšírenie priemyselných / poľnohospodárskych zón/,- dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky,- dobré klimatické podmienky na pestovanie teplomilných rastlín,	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none">- nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít,- nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva,- chýba informačný systém na komuniká-
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - prechádzajúce cesta III. triedy III/0688 Šarišské Bohdanovce - Varhaňovce – Kecerovce , - výhodná geografická poloha obce v blízkosti mesta Košice, - rýchla dostupnosť okresného mesta Prešov, - prítomnosť železničnej dopravy v obci Kysak 13 km, - vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, - atraktívne prostredie na úpätí Slanských vrchov umožňuje rozvoj cestovného ruchu, - dobrá dostupnosť sídla v blízkosti cesty 1. triedy, - vhodné plochy pre rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu, - rozvinutá živočíšna a rastlinná výroba, - prítomnosť malých živnostníkov zameraných na poskytovanie služieb - chýbajúce ubytovacie zariadenia cestovného ruchu, - chýbajúce stravovacie zariadenia pre potreby cestovného ruchu, 	<p>ciu samospráva – podnikatelia – občania</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, - vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, - nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít, - nedostatočná podpora poľnohospodárskych podnikov, - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií, - zlý technický stav hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva, - nízky počet podnikateľských subjektov, - žiadny podnikateľský subjekt so sídlom spoločnosti v katastri obce, - málo priestorov na podnikateľské účely, - zatiaľ nedostatočne rozvinutá technická infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu,
<p>b) technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie, - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou, - vlastný zdroj pitnej vody - vodojem s objemom 36 tis. Sk pokrýva potreby obce a hospodárskych subjektov, - NN sieť po komplexnej rekonštrukcii v roku 1996, - počet a kapacita trafostaníc v súčasných podmienkach umožňuje dostatočne pokryť potreby obyvateľov a ekonomických subjektov, - dostatočný počet bytových prípojek na pevnú linku T - com, - existencia nového domu smútku, - dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť, - dostupná železničná sieť v obci Kysak 13 km, - existencia verejného osvetlenia po rekonštrukcii, - pokrytie signálom mobilných operátorov, - z funkčného hľadiska vyhovujúci systém regionálnej autobusovej a železničnej do- 	<ul style="list-style-type: none"> - potrebná rekonštrukcia miestneho vodovodu, - zlý technický stav miestnych komunikácií, ktoré sú vplyvom poveternostných podmienok v značnom štádiu zvetrania, - analógová ústredňa neumožní potrebný rozvoj dátovej komunikácie, - zlý technický stav miestneho verejného rozhlasu, - nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov - hlavný vodný tok pretekajúci cez obec regulovaným, čiastočne vymytým korytom, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce – obecný úrad, materská škola, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia chodníkov popri vedľajších komunikáciách - nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nedostupnosť vysokokvalitných informačných služieb verejnými alebo súkromnými operátormi, - nízka penetrácia užívateľov internetu (v dôsledku vysokých cien),

<ul style="list-style-type: none"> - pravy, - kompletná plynofikácia obce, - existencia verejného rozhlasu, - pokrytie dažďovou kanalizáciou na 50%, - dostupnosť informačnej siete Internet mimo vyučovacích hodín v budove základnej školy, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia vysokorýchlostného internetu,
<p>c) životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompletná plynofikácia obce, - na vykurovanie sa zo 60% využíva hlavne zemný plyn naftový a 20 % elektrická energia, - prítomnosť pohoria a CHVU Slánske vrchy, - fungujúci systém odvozu a likvidácie TKO firmou AVE SK, - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - prírodné bohatstvo s lesmi, pasienkami, - existencia separovaného zberu v obci, - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu, - vysoká hustota vzácnych prírodných úkazov, 	<ul style="list-style-type: none"> - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy, - absencia splaškovej kanalizácie pri čiernych stavbách - nedobudovaná dažďová kanalizácia, - v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce nadmernú produkciu polietavých častíc prachu, - poškodená regulácia koryta vodného toku prechádzajúceho cez obec predstavuje nebezpečenstvo v čase prítalových dažďov a v čase intenzívneho topenia sa snehu, - negatívny stav priestranstiev v rámci intravilánu obce vo vlastníctve súkromných subjektov (pod a v okolí futbalového ihriska), - zlý stav lesných porastov, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - sídlo ekologicky záťažových prevádzok alokovaných v Košickom kraji – U.S. Steel, a.s. Košice, ako aj niekoľko cementárenských podnikov, - kyslé dažde znehodnocujúce lesný porast v okolí, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy, - existencia čiernych skládok, - absencia oddychovej zóny pre obyvateľov,
<p>d) sociálna oblasť a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - opatrovateľská služba zabezpečená obcou, - rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v príľahlých sídlach, - dobrá dostupnosť zdravotníckeho zariadenia v susednej obci Šarišské Bohdanovce, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb, - absencia klubu mladých, - nedostatok priestorov na zriadenie domova sociálnych služieb, - absencia oddychovej zóny pre seniorov

	<ul style="list-style-type: none"> - a ostatné vekové kategórie, - absencia domova dôchodcov, - absencia domova sociálnych služieb, - absencia klubu dôchodcov, - absencia ordinácie praktického lekára, - ekonomická situácia obyvateľstva zabraňuje častokrát potrebnú návštevu ordinácie praktického a následne špecializovaného lekára, - zdravotný stav obyvateľstva,
<p>e) školstvo a šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobré výchovno-vzdelávacie výsledky materskej školy, - zatiaľ dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia futbalového ihriska, - existencia poľovníckych revírov, - výstavba nového ihriska v areáli materskej školy, 	<ul style="list-style-type: none"> - deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budove materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí školy, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
<p>f) kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok (kostol), - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kultúrneho domu v blízkosti obecného úradu s kapacitou 120 osôb, - pravidelné kultúrne akcie - Deň matiek, MDD, Úcta k starším, detský karneval, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - absencia kultúrnych spolkov, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, kúrenie, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych

<p>g) cestovný ruch a public relation</p> <ul style="list-style-type: none"> - bohaté kultúrne dedičstvo, - prírodné krásy v okolí obce, - CHVU Slanské vrchy, - veľký počet povrchových prírodných útvarov, - strategická východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, - početné množstvo turistických chodníkov, - existencia poľovníckeho revíru, 	<p>aktivít obce,</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce, <ul style="list-style-type: none"> - málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelárkami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce.
<p>Príležitosti</p> <p>a) hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, - existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, - maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, - rozvoj technickej infraštruktúry, - rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, - zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám, - možnosť vstupu zahraničných investorov do existujúcej infraštruktúry, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - zahraničné investície, - podpora rozvojových investícií, - vybudovanie diaľnice Bratislava - Košice severnou trasou, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania,

<p>podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika),</p> <ul style="list-style-type: none"> - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít, 	
<p>b) technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie miestneho bezdrôtového rozhlasu, - rekonštrukcia mostov a lávok, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, - dobudovanie chodníkov popri miestnych komunikáciách, - rekonštrukcia verejného osvetlenia a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - zriadenie vysokorýchlostného Internetu DSL, prípadne WI – FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít, - rekonštrukcia miestneho vodovodu a eliminácia jeho stratovosti, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojok do novej IBV, - výstavba cestnej komunikácie s potrebnými parkovacími plochami, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - existujúca infraštruktúra pre rozvoj priemyselných zón v obci, - vybudovanie severnej diaľničnej siete Bratislava - Prešov - Košice, 	<ul style="list-style-type: none"> - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,
<p>c) životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava verejných plôch, - výstavba oddychovej zóny, - výstavba bioskládky, - zabezpečiť separovaný zber v celej obci, - maximálne rozšírenie separovaného zberu o viaceré komodity, - úprava pozemkov vo vlastníctve súkromných vlastníkov, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, - regulácia koryta potoka, - spustenie ČOV, 	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami. - ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi

<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie miestnej dažďovej kanalizácie, - výstavba splaškovej kanalizácie, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitatívne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - regulácia poškodených častí koryta miestneho potoka, - výstavba chodníkov popri miestnych komunikáciách, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - výstavba oddychovej zóny v širšom centre obce, - výstavba športovo – rekreačného areálu v obci, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy, veterná energia, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, 	<p>znečistenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,
<p>d) sociálna oblasť a zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zlepšenie sociálneho povedomia rómskeho etnika, - zabezpečenie detskej lekárky aspoň 1 x týždenne do obce, - rozšírenie opatrovateľskej služby, - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť,
<p>e) školstvo a šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do školy - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami, - výstavba oddychovej a športovej zóny 	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže

<p>v obci,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni, - úprava turistických chodníkov, - výstavba cyklistických chodníkov, - rekonštrukcia futbalového ihriska, - podpora záujmových krúžkov zo strany obce, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, 	<p>v jednotlivých druhoch športov,</p> <ul style="list-style-type: none"> - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,
<p>f) kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia kultúrneho domu, - oživenie "Folklórneho kultúrneho leta", - výstavba infraštruktúry pre uskutočňovanie kultúrnych slávností - pódium s príslušenstvom, - usporadúvanie Dňa obce, - rozvinúť kultúrne povedomie a tradície pri rómskej mládeži, - spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí, - usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky o obci, - každoročné folklórne slávnosti, - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - výstavba izby folklóru a zvyklostí obce, - výstavba remeselného dvora, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícii, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, 	<ul style="list-style-type: none"> - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu.
<p>g) cestovný ruch a public relation</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnosť rozvíjať agroturistiku, - výstavba cykloturistických trás, - výstavba oddychovej zóny v obci, - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí - možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov, - vytypovanie lokality na rozvoj rekreačných aktivít, - výstavba rekreačného zariadenia v majetku obce, - výstavba rekreačného príslušenstva pri rekreačnom zariadení, 	<ul style="list-style-type: none"> - prítomnosť CHVU výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci, - nízka tvorba disponibilných zdrojov ekonomických subjektov zamedzí rozvoju podnikateľských aktivít, - náročné získavanie úverových zdrojov, - neochota ľudí investovať a započat podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu, - zaostávanie obce v rozvoji CR sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jeho obyvateľov, - predstih „konkurenčných obcí“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej

- spracovať multimediálne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách,
- zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni,
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU
- rozvíjať rodinnú rekreáciu,
- vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre CR,

a pobytovej turistiky,

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja

- zvýšenie atraktivity územia mikroregiónu
- nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
- skvalitnenie životného prostredia
- zachovanie kultúrno-historického dedičstva
- zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb
- vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
- rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva

Hlavné disparity rozvoja

- emigrácia obyvateľstva - z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky služieb a možností sebarealizácie
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby - z dôvodu nevýhodnej periférnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centráram a nadradenej dopravnej infraštruktúry má obec veľmi nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabá ponuka pracovných príležitostí - stredne veľká obec, nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva - obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd - úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- nedostatok sociálnych a zdravotných služieb
- nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života

STRATEGICKÁ ČASŤ

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne, či už z hľadiska strednodobého alebo dlhodobého horizontu. Východiská pre prognózy budúceho vývoja sú prezentované v rôznych strategických dokumentoch národnej úrovne. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí, definuje ciele, ktoré sa majú do roku 2020 naplniť a pre tieto ciele stanovuje aj ukazovatele na ich hodnotenie. Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

1. **Inteligentný rast** – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
2. **Udržateľný rast** – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje,
3. **Inkluzívny rast** – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Stratégiu Európa 2020 aplikujú všetky členské štáty Európskej únie, teda aj Slovensko. Navyše, na podporu jej aplikácie a v záujme zlepšenia hospodárskej výkonnosti jednotlivých členských štátov vydáva Európska komisia pre tieto štáty rôzne odporúčania. Slovensko dostalo odporúčania na zlepšenie stavu v oblasti verejných financií, daní, trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy, sieťových odvetví, podnikateľského prostredia a efektívnosti verejnej správy. Stratégia Európa 2020 sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015 – 2022 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Varhaňovce:

Obec Varhaňovce je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015 – 2022. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospo-

dárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov.

Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Prešovského samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí (PO) na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorit v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôbené podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie regionálneho rozvoja sú v PRO zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PRO Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Merník stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

Hospodárska oblasť – táto prioritná oblasť pozostáva z dvoch priorit: hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj (podpora malého stredného podnikania zo strany obce a podpora tradičných odvetví priemyslu) a technická infraštruktúra (rozvoj dopravnej infraštruktúry a rozvoj občianskej infraštruktúry).

Sociálna oblasť – prioritná oblasť pozostávajúca zo štyroch rozvojových priorit: sociálna oblasť a zdravotníctvo(doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu a zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb), školstvo a šport(budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry, trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu), kultúra (zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni, organizačné zabezpečenie a propagácia v oblasti kultúry) a cestovný ruch a public relations (účinná propagácia obce, rekreačno - relaxačné zázemie obce a podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu).

Environmentálna oblasť – tretia prioritná oblasť pozostáva z jednej rozvojovej priority: životné prostredie (nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom, informovanosť a poradenstvo ochrana a racionálne využívanie vôd a ochrana ovzdušia.

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 8 (S2) - Hierarchia cieľov v štruktúre strategického dokumentu

V í z i a					
1. Prioritná oblasť - Hospodárska		2. Prioritná oblasť - Sociálna			3. Prioritná oblasť - environmentálna
Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	Technická infraštruktúra	Sociálna oblasť a zdravotníctvo	Školstvo a šport	Kultúra	Cestovný ruch a public relations
<p>Opatrenia:</p> <p>Podpora malého stredného podnikania zo strany obce</p> <p>Podpora tradičných odvetví priemyslu</p>	<p>Rozvoj dopravnej infraštruktúry</p> <p>Rozvoj občianskej infraštruktúry</p>	<p>Opatrenia:</p> <p>Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu</p> <p>Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb</p>	<p>Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry</p> <p>Trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu</p>	<p>Zachovanie kultúrohistorického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni</p> <p>Organizačné zabezpečenie</p> <p>Propagácia v oblasti kultúry</p>	<p>Účinná propagácia obce</p> <p>Rekreačno - relaxačné zázemie obce</p> <p>Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu</p> <p>Opatrenia:</p> <p>Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom</p> <p>Informovanosť a poradenstvo</p> <p>Ochrana a racionálne využívanie vôd</p> <p>Ochrana ovzdušia</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Zápis o verejnom prerokovaní strategického dokumentu

Názov dokumentu: Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022

Pripomienkovanie realizoval: *obecné zastupiteľstvo*

Termín pripomienkovania: *kedy*

Oznam uverejnený: *kde*

Text dokumentu k dispozícii: *kde*

Spôsob doručenia pripomienok: *poštou, do schránky, e-mailom a pod.*

Priamo oslovené subjekty: *výbory mestských častí, mimovládne organizácie a pod.*

Pripomienka č. 1

Text pripomienky:

Pripomienka sa týka časti dokumentu:

Zaslal: *meno, dňa, kontakt*

Zdôvodnenie zasielateľa:

Vyjadrenie odborného útvaru: *pripomienku akceptujeme/neakceptujeme*

Zdôvodnenie odborného útvaru:

Pripomienka č. 2

Text pripomienky:

Pripomienka sa týka časti dokumentu:

Zaslal: *meno, dňa, kontakt*

Zdôvodnenie zasielateľa:

Vyjadrenie odborného útvaru: *pripomienku akceptujeme/neakceptujeme*

Zdôvodnenie odborného útvaru:

.....

Počet pripomienok: celkový počet: akceptované:

Zápis vypracoval: *meno, funkcia, dňa, podpis*

Zdroj: *Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012*

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Konkrétne projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „Projekt“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „Aktivita“.

Formulár 10 (P1) - Tabuľka opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť/oblasti
Opatrenie č. 1. 1	1.1.1 Komunitné centrum – výstavba	Hospodárska
Opatrenie č. 1. 2	1.2.1 Cestná komunikácia - oprava	Hospodárska
	1.2.2 Chodníky – výstavba a rekonštrukcia	Hospodárska
Opatrenie č. 1. 3	1.3.1 Kultúrny dom – zníženie energetickej náročnosti, výstavba kuchyne	Hospodárska
Opatrenie č. 1. 4	1.4.1 Kamerový systém - rozšírenie	Hospodárska
Opatrenie č. 1. 5	1.5.1 Výstavba IBV s inžinierskymi sieťami	Hospodárska
Opatrenie č. 2.1	2.1.1 Materská škôlka – rekonštrukcia, nadstavba	Sociálna
	2.1.2 Základná škola - rekonštrukcia	Sociálna
Opatrenie č. 2.2	2.2.1 Byty nižšieho štandardu	Sociálna
	2.2.2 Turistický chodník	Sociálna
Opatrenie č. 2.3	2.3.1 Vysporiadanie pozemkov – rómska osada	Sociálna
	2.3.2 Cintorín – rozšírenie, oplotenie	Sociálna
Opatrenie č. 2.4	2.4.1 Futbalové ihrisko – výstavba šatní a rekonštrukcia plochy	Sociálna
Opatrenie č. 3.1	3.1.1 Protipovodňové opatrenia - Olšavec	Environmentálna
	3.1.2 Kanalizácia v Hornej rómskej osade	Environmentálna
Opatrenie č. 3.2	3.2.1 Divoké skládky - odstránenie	Environmentálna
	3.2.2 Zberný dvor	Environmentálna
Opatrenie č. 3.3	3.3.1 Výstavba verejného priestranstva	Environmentálna

Zdroj: vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PRO obce boli stanovené ako nulové v roku 2015, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2020.

Príprava projektov

Formulár (P3) - Formulár pre prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č. 1		
Názov projektu	Nadstavba MŠ	
Garant	Obec Varhaňovce	
Kontaktná osoba garanta	Mgr. Ľubica Pankievičová	
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Renáta Šuťáková (riaditeľka MŠ)	
Začatie a ukončenie projektu (od do)	október 2016 – jún 2017	
Stav projektu pred realizáciou	Budova v zlom technickom stave, prevádzka energeticky náročná	
Cieľ projektu	Modernizácia a zvýšenie energetickej efektívnosti budovy	
Výstupy	Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov – zníženie verejných výdavkov	
Užívatelia	Žiaci MŠ Pracovníci MŠ Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Zníženie verejných výdavkov	
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa	
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO	
Poznámky		
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín (mesiac/rok)
Kontrola aktuálnosti projektu	OcÚ Varhaňovce	12/2015
Príprava projektovej dokumentácie	OcÚ Varhaňovce	02/2016
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad	03/2016
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh	OcÚ Varhaňovce	04-05/2016
Výber dodávateľa, podpis zmluvy	OcÚ Varhaňovce	07/2016
Realizácia projektu	OcÚ Varhaňovce	10/2016 – 06/2017
Kolaudácia	OcÚ Varhaňovce	07/2017

Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2011	5 000	0	0	0	5 000	0
Realizácia projektu	2016	250 000	212 500	25 000	0	12 500	0
Spolu		255 000	212 500	25 000	0	17 500	0
Základné údaje o projektovom zámere č. 2							
Názov projektu			Zvýšenie energetickej efektívnosti budovy kultúrneho domu				
Garant			Obec Varhaňovce				
Kontaktná osoba garanta			Mgr. Ľubica Pankievičová				
Partneri garanta (spolupráca s ...)			-				
Začatie a ukončenie projektu (od do)			október 2016 – jún 2017				
Stav projektu pred realizáciou			Budova v zlom technickom stave, prevádzka energeticky náročná				
Cieľ projektu			Modernizácia a zvýšenie energetickej efektívnosti budovy				
Výstupy			Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov – zníženie verejných výdavkov				
Užívatelia			Pracovníci obce Obyvatelia obce				
Indikátory monitoringu			Zníženie verejných výdavkov				
Zmluvné podmienky			VO - výber dodávateľa				
Riziká			Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO				
Poznámky							
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik		Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín (mesiac/rok)		
Príprava projektovej dokumentácie		OcÚ Varhaňovce			02/2016		
Vydanie stavebného povolenia		Stavebný úrad			03/2016		
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh		OcÚ Varhaňovce			03/2016		
Výber dodávateľa, podpis zmluvy		OcÚ Varhaňovce			03-04/2016		
Realizácia projektu		OcÚ Varhaňovce			10/2016 – 06/2017		
Kolaudácia		OcÚ Varhaňovce			07/2017		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2011	8 000	0	0	0	8 000	0
Realizácia projektu	2016	400 000	340 000	40 000	0	20 000	0
Spolu		408 000	340 000	40 000	0	28 000	0

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PRO.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár (R6) - Akčný plán

Akčný plán pre oblasť hospodársku, sociálnu a environmentálnu v obci Varhaňovce			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
Opatrenie 1.1 Zlepšiť efektívne využívanie finančných prostriedkov			
Aktivita 1.1.1 Pravidelne organizovať stretnutia s predstaviteľmi subjektov pôsobiacich na území okresu v hospodárskej oblasti. Spoločne formulovať návrhy na riešenie problémov s financovaním projektov v obci. Návrhy realizovať a vyhodnocovať.	každý rok od 2016	Obec Varhaňovce	0
Opatrenie 1.2 Zvýšiť objem finančných prostriedkov			
Aktivita 1.2.1 Aktualizovať zásobník projektov z mimorozpočtových zdrojov. Podporovať a realizovať projekty na získanie mimorozpočtových financií pre rozvoj obce.	2015-2020	Obec Varhaňovce	kofinancovanie 5%

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO

Partnermi pri realizácii PRO sú najmä obyvatelia obce. V úvodnej fáze prípravy dokumentu bol vypracovaný i dotazník, ktorý bol samosprávou distribuovaný do domácností. Obyvatelia boli aj takto prizvaní do procesu spracovania a zúčastnili sa tiež verejných stretnutí, kde komunikovali svoje požiadavky a podieľali sa tak na definovaní silných a slabých stránok svojej obce. V závere procesu spracovania aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PRO. Rovnako boli prizvaní ku konzultácii jednotlivých častí strategického dokumentu aj poslanci a zamestnanci OcÚ.

Vypracovaním a schválením tohto programu rozvoja obce plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi.

Riadiacim orgánom PRO na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo**. Výkonným orgánom PRO na úrovni obce je jej **starosta**. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci.

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča rozšíriť kompetencie Komisie správy majetku a rozvoja obce tak, aby táto fungovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod. Samospráva tak bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PRO prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto Programu rozvoja obce.

System monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PRO a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu rozvoja obce sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PRO bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PRO bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár (R5) - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnôt PRO na programové obdobie 2015 – 2024		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2018	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PRO a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PRO	v roku 2016, 2018, 2020, 2022, 2024	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a dosiahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	na konci programového obdobia	na základe rozhodnutia starostky obce, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ap.

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár (R3) - Záznam z monitorovania

Monitorovanie a hodnotenie
Správa o plnení akčného plánu obce Varhaňovce k 31.12.2015 bola spracovaná v zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Varhaňovce na obdobie 2007-2013. Cieľom monitoringu Akčného plánu obce Varhaňovce je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR obce Varhaňovce počas celého obdobia platnosti dokumentu v rokoch 2007-2013. Tieto údaje sú k dispozícii pre samosprávu a širokú verejnosť.
Akčný plán obce Varhaňovce na roky 2015 - 2022 je zoradený podľa priorít, oblastí a opatrení. Ku každému opatreniu je priradený garant – zamestnanec obecného úradu, ktoré úlohou je zabezpečiť

realizáciu navrhnutých aktivít a monitorovať ich plnenie. Odpočet aktivít v akčnom pláne je spracovaný z pohľadu obce Varhaňovce, v niektorých prípadoch je ako realizátor danej aktivity uvedený iný subjekt (investor, prevádzkovateľ, partnerská inštitúcia a pod.) V akčnom pláne sú vymenované aktivity bežného, kapitálového a podporného charakteru v časovom slede. Ide o aktivity, ktoré je potrebné realizovať v ďalšom období. Akčný plán je spracovaný na základe údajov v schválenom rozpočte obce, schválených strategických dokumentoch obce a údajov obecného úradu Varhaňovce. Aktuálna verzia akčného plánu je uvedená na webovej stránke obce www.varhanovce.ocu.sk. Pripomienky k akčnému plánu mesta je možné zaslať e-mailom na adresu varhanovce@stonline.sk. Ďalší monitoring akčného plánu sa uskutoční ku dňu 31.12.2016

Zdroj: upravené podľa Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

FINANČNÁ ČASŤ

Indikatívny finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022 budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet mesta (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z.z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie určené

- a) hospodársky zaostalým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie,
- b) regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

Formulár (F5) – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	Rok								Spolu
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
I. Hospodárska oblasť			0,4	0,3	0,4		0,3		1,4 mil. €
II. Sociálna oblasť		0,2	0,775	0,925		0,25	0,55	0,2	2,9 mil. €
III. Environmentálna oblasť									1,45 mil. €

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár (F6) - Finančný rámec pre realizáciu PRO obce Varhaňovce

Názov opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Státné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
				mesiac/rok - mesiac/rok	a=b+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika												
Opatrenie 1.1	1.1.1 Komunitné centrum – Výstavba	1230 Budovy pre obchod a služby	1 komunitné centrum	2018	300 000	300 000	45 000	255 000				
Opatrenie 1.2	1.2.1 Cestná komunikácia – oprava	2112 Miestne komunikácie	2 km miestnej komunikácie	2019	200 000	200 000	30 000	170 000				
	1.2.2 Chodníky – výstavba a rekonštrukcia	2112 Miestne komunikácie	1 km	2019	200 000	200 000	30 000	170 000				
Opatrenie 1.3	1.3.1 Kultúrny dom – zníženie energetickej náročnosti, výstavba kuchyne	1261 Budovy na kultúru a verejnú zábavu	1 kuchyňa	2017	350 000	150 000	22 500	127 500				
Opatrenie 1.4	1.4.1 Kamerový systém – rozšírenie	2224 Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	20 kamier	2017	50 000	50 000	50 000					
Opatrenie 1.5	1.5.1 Výstavba IBV s inžinierskymi sieťami	2112 Miestne komunikácie	Areál IBV pre 50 RD	2021	300 000	500 000						
II. Sociálna politika												
Opatrenie 2.1	2.1.1 Materská škôlka – rekonštrukcia, nadstavba	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	40 miest	2016-2017	200 000	200 000	30 000	170 000				
	2.1.2 Základná škola – rekonštrukcia	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	50 miest	2018	250 000	250 000	37 500	212 500				
Opatrenie 2.2	2.2.1 Byty nižšieho štandardu	1122 Trojbytové a viacbytové budovy	24 bytov	2017-2018	1 300 000	1 300 000	1 300 000					
	2.2.2 Turistický chodník		3 km	2017-2018	50 000	50 000	50 000					

Opatrenie 2.3	2.3.1 Vysporiadanie pozemkov – rómska osada			2022	200 000	200 000	30 000	170 000				
	2.3.2 Cintorín – rozšírenie, oplotenie	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.		2016	100 000	100 000	100 000					
Opatrenie 2.4	2.4.1 Futbalové ihrisko – výstavba šatní a rekonštrukcia plochy	1265 Budovy na šport		2020	250 000	250 000	37 500	212 500				
	2.4.2 Tenisové ihriská, rybník – rekonštrukcia	1265 Budovy na šport a rekreáciu		2021	150 000	150 000						
	2.4.3 Telocvičňa	1265 Budovy na šport		2021	400 000	400 000	60 000	340 000				
III. Environmentálna politika												
Opatrenie 3.1	3.1.1 Protipovodňové opatrenia – Oľšavec	2153 - Melioračné rozvody vody a zariadenia	500 m	2018	200 000 €	200 000	30 000	170 000				
	3.1.2 Kanalizácia v Hornej rómskej osade	2223 - Miestne kanalizácie	napojenie 300 obyvateľov	2018-2022	1 000 000 €	1 000 000	150 000	850 000				
Opatrenie 3.2	3.2.1 Divoké skládky – odstránenie	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.	10 ton	2016	50 000 €	50 000	7 500	42 500				
	3.2.2 Zberný dvor	2420 Ostatné inžinierske stavby, i.n.	200 m2	2017	150 000 €	150 000	22 500	127 500				
Opatrenie 3.3	3.3.1 Výstavba verejného priestranstva		300 m2	2019	50 000 €	50 000	7 500	42 500				
Celkom					5 550 000 €	5 550 000	2 660 000	2 890 000				

Zdroj: vlastné spracovanie

Systém hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PRO bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce. Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce.

Formulár č. F 2 - Hodnotiace tabuľky pre výber projektov

Dopravná infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Dopravno-hospodársky význam	Spojenie s cestami vyššieho dopravného významu D, RC, I. triedy, plnenie funkcie privádzača na D, RC, intenzita dopravy presahujúca priemernú intenzitu v danej triede, situovanie cesty v území bez nadradenej cestnej siete a pod.	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Cesta zabezpečuje dennú mobilitu osôb a dostupnosť sociálnych a ekonomických potrieb (zamestnanie, vzdelávanie, zdravotnícke služby, kultúra, rekreácia, význam z pohľadu verejnej osobnej dopravy (napr. napojenie na terminály integrovanej dopravy, stanice VOD, a pod.)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Prepojenia významných stredísk cestovného ruchu	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Dopravné prepojenie priemyselných zón a prekladísk intermodálnej prepravy	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Cesta prepája centrá osídlenia zadané v KURS 2011 (v zásade sa jedná o mestá, ktoré majú z hľadiska hospodárskeho rastu regiónov najväčší rozvojový potenciál)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
B	Dopravná prevádzka	Prekročenie hodnoty priemernej intenzity (v kraji)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav cesty (pozdĺžne a priečne nerovnosti, vyjazdené koľaje, únosnosť vozovky a pod.)	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Stav mostných objektov (nosnosť, zatekanie, stav mostovky a pod.)	bezchybný až zlý	0
			veľmi zlý/havarijný	1
D	Bezpečnosť	Dopravná nehodovosť v danom úseku	Nespĺňa	0

		v rámci okresu (porovnanie hustoty dopravných nehôd na príslušnej ceste v okrese s priemernou hustotou v kraji)*	Spĺňa	1
E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP, PRO	Napojenie znevýhodneného územia (mestského alebo vidieckeho)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejným službám a zlepšenie mobility pracovnej sily	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Posilnenie významnej vnútroregionálnej rozvojovej osi	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Rozvoj cezhraničných väzieb, podpora makro regionálnych stratégií	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný vplyv na vlastnosti cestnej siete	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre formovanie vlastností cestnej siete	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný vplyv na formovanie vlastností cestnej siete vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Zdroj: vlastné spracovanie

Sociálna infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Kvalita poskytovaných sociálnych služieb	Projekt umožňuje zlepšenie zamestnanosti žien v obci/regióne	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
		Spoločný projekt viacerých obcí, subjektov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
B	Demografia	Projekt zlepšuje dostupnosť pre miestne obyvateľstvo a výrazným spôsobom zlepšuje kvalitu života	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav siete nie je vyhovujúci	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
D	Zlepšenie dostupnosti	Zlepšenie dostupnosti sociálnych služieb pre špecifickú skupinu obyvateľstva /rómska komunita, deti so špeciálnymi	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
E	Príspevok	Projekt nadväzuje na významnú existujú-	Nespĺňa	0

	k špecifickým cieľom IROP/PRO	cu alebo plánovanú inú investíciu	Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejnej infraštruktúre	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Projekt prispieva k miestnemu rozvoju – podpora zamestnanosti	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Projekt umožňuje poskytovanie iných (sociálnych, zdravotníckych) služieb	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Vzdelávacia infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Kvalita výchovno vzdelávacieho procesu	Spoločný projekt viacerých obcí, subjektov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
B	Demografia	Projekt zlepšuje dostupnosť pre miestne obyvateľstvo a výrazným spôsobom zlepšuje kvalitu života	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav siete nie je vyhovujúci	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
D	Zlepšenie dostupnosti	Zlepšenie dostupnosti školského zariadenia pre špecifickú skupinu obyvateľstva /rómska komunita, deti so špeciálnymi potrebami a pod./	Nespĺňa	0
			Spĺňa	3
E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP/PRO	Projekt nadväzuje na významnú existujúcu alebo plánovanú PZI (inú investíciu)	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k verejnej infraštruktúre	Nespĺňa	0
			Spĺňa	2
		Projekt prispieva k miestnemu rozvoju – podpora malého a stredného podnikania	Nespĺňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry	nízka	<0;5)
	projekt je prioritný pre zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry	stredná	<5;9)
	projekt je pripravený a má výrazný dopad na zlepšenie kvality a dostupnosti školskej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>

Environmentálna infraštruktúra

	Kategória	Hodnotiace kritérium	Hodnotenie	Počet bodov
A	Ekologický - hospodársky význam	Odstránenie systémových porúch	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS, inými strategickými dokumentmi	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		budovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd pre obce do 2 000 obyvateľov s výnimkou obcí začlenených do aglomerácií nad 2 000 EO v zmysle Národného programu pre vykonávanie smernice 91/271/EHS.	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Vhodné využitie krajinno-ekologických prvkov	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Spoločný projekt viacerých obcí	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
B	Ekonomické	Zvýši sa efektívnosť poskytovania služieb obyvateľstvu, ostatným subjektom/plánované významné investície	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
C	Stavebno-technický stav	Stavebno – technický stav existujúcej infraštruktúry, zariadení	veľmi dobrý, dobrý	0
			nevyhovujúci/havarijný	1
		Stav jednotlivých stavieb	bezchybný až zlý	0
			veľmi zlý/havarijný	1
D	Funkčnosť, špecifické požiadavky	Rekonštruované siete musia spĺňať nasledovné funkčné požiadavky uvedené v podpornom programe	Nesplňa	0
			Spĺňa	1

E	Príspevok k špecifickým cieľom IROP, PRO	Napojenie znevýhodneného územia (mestského alebo vidieckeho) na environmentálnu infraštruktúru	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Zvýšenie počtu obyvateľov so zlepšeným prístupom k environmentálnym službám a zlepšenie kvality ich života	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Podpora využívania lokálnych zdrojov	Nesplňa	0
			Spĺňa	1
		Rozvoj cezhraničných väzieb, podpora makro regionálnych stratégií	Nesplňa	0
			Spĺňa	1

Výsledok hodnotenia			Súčet
Priorita	projekt nie je prioritný, realizácia nemá výrazný vplyv na vlastnosti environmentálnej infraštruktúry	nízka	<0;5)*
	projekt je prioritný pre formovanie vlastností environmentálnej infraštruktúry	stredná	<5;9*)
	projekt je pripravený a má výrazný vplyv na formovanie vlastností environmentálnej infraštruktúry vrátane špecifických cieľov IROP	vysoká	<9;13>*

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Formulár (Z1) - Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	<p>Názov: Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022</p> <p>Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydané Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja</p>
Spracovanie	<p>Forma spracovania: spracovanie PRO vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov</p> <p>Obdobie spracovania: október - december 2015</p> <p>Riadiaci tím: riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zastúpenia</p> <p>Pracovné skupiny: hospodárska pracovná skupina mala 3 členov a 2 pracovné stretnutia, sociálna pracovná skupina mala 3 členov a 2 pracovné stretnutia, environmentálna pracovná skupina mala 3 členov a 3 pracovné stretnutia</p> <p>Externá odborná spolupráca: Ing. Michal Dvorjak</p> <p>Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: dotazníkový prieskum</p> <p>Náklady na spracovanie: rozpočet obce</p>
Prerokovanie	<p>Prerokovanie v orgánoch samosprávy: 15.2.2016</p> <p>Verejné pripomienkovanie: 15.2.2016</p>
Schválenie	<p>Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015-2022.“</p>

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO

Riadiaci tím

Mgr. Ľubica Pankievičová - koordinátor

Ing. Anna Sedláková – odborný zamestnanec obce

Mária Smolková - odborný zamestnanec obce

Sociálna pracovná skupina

Radoslav Balog - člen

Iveta Čonková - člen

Marián Engel - člen

Hospodárska pracovná skupina

Viliam Gaľa - člen

František Lukačko - člen

Alena Lukačková – člen

Environmentálna pracovná skupina

Roman Pečo člen

Ján Žiga - zástupca starostu

Leonard Žiga - člen

Partneri

Ing. Michal Dvorjak - externý odborník

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

Komunitný plán obce Varhaňovce

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008-2015

Povodňová dokumentácia obce Varhaňovce

Program odpadového hospodárstva obce Varhaňovce
 Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020- návrh
 Stratégia Európa 2020
 Štatistický úrad Slovenskej republiky
 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
 Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004
 Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)
 Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
 Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch
 za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší)
 Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
 Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
 Záverečný účet obce Varhaňovce za rok 2014

Internetové zdroje:

www.datacube.statistics.sk/TM1Web/TM1WebLogin.aspx
www.datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx
www.eu2020.gov.sk
www.partnerskadohoda.gov.sk
www.po-kraj.sk
www.statistics.sk
www.telecom.gov.sk
www.upsvar.sk
www.varhanovce.ocu.sk
www.zemplin.eu

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PRO

APTP – aktívna politika trhu práce

a.s. – akciová spoločnosť

AT – Rakúsko

atď. – a tak ďalej

a pod. – a podobne

CR – cestovný ruch

CZ – Česká republika

č. – číslo

ČOV – čistička odpadových vôd

DSO – drobný stavebný odpad

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

EÚ – Európska únia

HDP – hrubý domáci produkt

HU – Maďarsko

IČO – identifikačné číslo osoby

KO – komunálny odpad

KURS – Koncepcia územného rozvoja Slovenska

MDVRR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja

mil. - milióny

m.n.m – metrov nad morom

MOK – maloobjemové kontajnery

napr. – napríklad

NÚP – Národný úrad práce

obyv. – obyvateľstvo

OcÚ – obecný úrad

OcZ – obecné zastupiteľstvo

o. i. – okrem iného

OP – operačný program
PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PL – Poľsko
PO – prioritná oblasť
príp. – prípadne
PRO – Program rozvoja obce
PSČ – poštové smerovacie číslo
PSK – Prešovský samosprávny kraj
resp. – respektíve
s.g.š. – severná geografická šírka
SK – Slovenská republika
SODB – Sčítanie domov a obyvateľov
STN – Slovenská technická norma
SR – Slovenská republika

s.r.o. – s ručením obmedzeným
t. j. – to jest
tzv. – takzvaný
UoZ – uchádzač o zamestnanie
VN – vodná nádrž
VO – verejné osvetlenie
VS – verejná správa
VT – Vranov nad Topľou
VTL – vysokotlakový
VÚC – vyšší územný celok
v.z.d. – východná zemepisná dĺžka
Zb. – Zbierka
Z.z. – Zbierka zákonov
ŽP – životné prostredie

Príloha č. 4 - Dohoda o partnerstve

Formulár (Ú 4) - Dohoda o partnerstve

Dohoda o partnerstve	
Názov dokumentu	Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii PRO obce Varhaňovce
Obdobie platnosti	Dohoda je platná na obdobie realizácie a platnosti PRO 2015 – 2022
Predmet dohody	Program rozvoja obce Varhaňovce na roky 2015 – 2022
Účastníci dohody	Obec Varhaňovce v zastúpení starostkou obce Mgr. Ľubicou Pankievičovou Ing. Michal Dvorjak (spracovateľ PRO Varhaňovce)
Riadenie procesu	Tvorba PRO bude prebiehať v úzkej súčinnosti zhotoviteľa Ing. Michal Dvorjak s obcou Varhaňovce tak, že zhotoviteľ konzultuje a zapracuje predstavy zástupcov obce do dokumentu PRO. Pracovná skupina obce Varhaňovce pozostáva z nasledujúcich členov: Mária Smolková - pracovníčka OcÚ, Ing. Anna Sedláková – pracovníčka OcÚ. Garantom rozvojových zámerov bude starostka obce Mgr. Ľubica Pankievičová. Pracovná skupina zhotoviteľa pozostáva z členov: Ing. Michal Dvorjak - koordinátor, Janka Sisáková
Financovanie	Spracovanie bude financované zo zdrojov obce, realizácia rozvojových zámerov podľa jednotlivých opatrení a aktivít

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

